

Tärä Tikani Pablokwe Nitre Efesobokrä Efesios

Pablo kükwe tärä ne tikani angwane, niara nämane ngite kä teri juta Romate kukwe kuin Jesubtä diri dokwäre. Ne nakaninkä ño abko tä tikani Hechos 28.14-31 yebtä. Pablokwe tärä ne tikani nitre tödekaka Jesubti nünanka juta Efeso amne Efeso bäre temen kräke. Juta Efeso abko juta ütiäte amne ju ngöbö ngwarbe mikakrä ütiäte jae nämane kabre yete. Ju bäri ütiäte abko ngöbö ngwarbe kädianta Diana kräke (Hechos 19.23-31).

Pablo nämane nikken Jesu kukwei ngwena angwane, niara nükani juta Efesote, kükwe kukwe kuin Jesubtä mikani gare btin ietre abko tä tikani Hechos 18.18-21 yebtä. Akwa namani jötrö yete, bti nikani ta. Abti nükaninta bobukäre angwane, nünabare kä komä kwe Efesote, Ngöbö Kukwei dirikäre yete abko tä tikani Hechos 19 yebtä.

Nitre tödekaka Jesubti nünanka Efeso känti abko kukwe ñakare böökän, btä Pablokwe kukwe tikani. Bäri, Ngöböökwe kukwe nuenbare keta kabre bätäkä ngwarbe ni kräke ja moto kuinbti, yebtä Pablokwe kukwe tikani kabre tärä nebtä. Nikwe nünandre ño ni Dänkien Jesukristo mikakäre ütiäte jae, btä Pablokwe blitabare tärä nebtä.

Jesukristo köböire Ngöböökwe ni jökrä, israelita amne ñakare israelita dianintari, kükwe mikani ja gete jabe. Kukwe mdən mdən btä nämane rüre jabe kwärikwäri, yebtä ñan rüdre mda kwetra, ñobtä ñan angwane Ngöböökwe niaratre mikani ni

itibe kwrere Jesukristo ben gware. Ngöböökwe ye nuendre abko niarakwe ngibiabare tiebe, akwa mtare mikata gare kwe Jesukristo köböire. Ngöböökwe nitre tödekaka Jesubti mikani ketetibe Jesukristobe, aise te nünandre deme kwetre amne ja die mikadre kwärikwäri kwetre nünenkä dite Jesubtä, ñobtä ñan angwane üai kämekäme tärä kabre abko tä rüre nitre tödekaka Jesubti rüere, aise te Pablokwe tärä ne tikani kukwe yebtä.

Pablota köbö ngwentari

¹ Ti Pablo käta tärä ne tike. Ngöbö tö namani ti mikai Jesukristo kukwei ngwianka abko erere tita sribire kräke. Mun deme deme tödekaka Kristo Jesubti käta nüne juta Efesote abko kräke tita köbö kuin juen.

² Ngöbö ni Rün nikwe amne ni Dänkien Jesukristo käkwe ja moto mika kuin munkrä amne, mun mika nüne jäme kwetre, ie ti tö.

Ja moto kuinbti Ngöböökwe ja di biani kri nie

³ Ngöbö, ni Dänkien Jesukristo Rün raba käikitankä, ñobtä ñan angwane jäandrän jökrä kuinkuin kä käinbti biani kwe nie, ñobtä ñan angwane nita ketetibe Kristobe aise te.

⁴ Erere arato, kä däte ngämi känenkri Ngöböökwe ni dianinkä jakrä rabakäre ketetibe gware Kristobe. Ngöböökwe ni dianinkä kore jakrä nünakäre kuin deme amne ngite ñakare ja ngwärekri. Ngöböökwe ni tarebare,

⁵ aise te köbö kitani kwe ni kakrä ngäbti ja ngobo jen kwrere Jesukristo köböire, ye abko niara tö

namani nuein ja moto kuinbti amne käi namani nuäre btä ngwena bare.

6 Ngöbökwe ni tarebare kuin bää nuäre ja moto kuinbti, yebtä abko nikwe käikitadrekä käre. Niarakwe ni tarebare kuin bää nuäre ja moto kuinbti, ye mikani gare nie niara Odei tarebare kri kwe ye köböire.

7-8 Erere arato, Kristo krütani krusobtä, därie nimianinte nikrä, ye köböire abko nita neme ketetibe Kristobe angwane, Ngöbökwe ni kökanintarita jakrä, käkwe ni tikaninte. Amne ni ngite niara rüere, ye dianinkä jökrä mento nibtä kwe. Ye abko Ngöbökwe nuenbare ja moto kuin nuäre yebti. Niara abko bäri töbtä amne kukwe jökrä tä näke gare ie.

9 Kira Ngöbö tö namani kukwe mikaitbe ño tiebe, ye erere mikanintbe kwe, abti mikanina gare kuin kwe nie. Ye abko, Ngöbökwe ja moto mikani kuin amne, kukwe mikanintbe kore kaibe kwe angwane, tö namani kukwe ye ngwena bare abko erere namani bare ie Kristo köböire.

10 Kä kitani nuäi kwe abko erere käi nükani angwane, kukwe mikanintbe kwe, ye erere namani bare täte jökrä Kristo köböire. Kukwe mikanintbe Ngöbökwe ye abko krörö: Jändrän jökrä kä käinbti amne kä temenbtä abko rabadre mikani gare jökrä täte Kristoye angwane, Kristo rabadre ji dokwäte jändräntä jökräbti ta.

11-12 Kira Ngöbökwe köbö kitani ni kakrä ngäbti abko erere ni dianinkä jen jakrä kwe, ye köböire ni rabadre jen Ngöbökwe, abkokäre nitre israelita ara jire käta tödeke bäri käne Kristobti nitre ñakare israelitare känenkri, käkwe Ngöbö di kri bää nuäre ye

käikitadrekä kärekäre, abkokäre Ngöböökwe kukwe mikanintbe ni diantarikäre jakrä. Ye abko Ngöbö tö namani nuein ño, erere nuenbare kwe.

¹³ Erere arato, Ngöbö kukwei kuin Kristobtä ni diantarikrä ye abko Ngöbö kukwei era metre, ye mun ñakare israelitare käkwe kukwei nuani angwane, munkwe kani ngäbtä, käkwe tödekaní Kristobti angwane, Ngöböökwe mun mikani ketetibe gwaire Kristobe. Yebti, Ngöböökwe ja Üai deme mikani nüne munbtä, ye abko tä ñäräkrä kwrere munbtä, mun jen Ngöböökwe mikakäre gare. Ngöbö Üai Deme ye mden abko Ngöböökwe köböi mikani kira.

¹⁴ Akwa Ngöböökwe ni diandretari täte jökrä amne ni rabadre juta jen Ngöböökwe täte jökrä amne ni rabadre Ngöbö di kri bää nuäre ye käikitekä kärekäre abko bää mikakrä Ngöböökwe ja Üai Deme biani nie. Yebtä abko ni rabadre kuin niere Ngöböye.

Pablotá blite Ngöböbe

¹⁵ Mun abko tä tödeke kwatibe ni Dänkien Jesubti amne munta juta deme Ngöböökwe tarere, ye tikwe kukwei nuaba angwane,

¹⁶ ye näire mentokwäre tita blite Ngöböbe angwane, käre tita kuin niere ie munbtä.

¹⁷ Ngöbö ni Dänkien Jesukristokwe amne ni Rün bää nuäre ye ie käre tita kukwe ribere krörö munkrä: Ngöböökwe mun mikadre töbtä ja Üai köböire amne ja mikadre gare metre kwe munye ja Üai köböire, niara rükadre gare bäri kuin munye abkokäre.

18 Erere arato, tita kukwe mdara jire ribere krörö Ngöböye munkrä: Ngöböökwe mun käräbare jakrä, aisetetare mtare jäandrän kuin ngibiata Ngöböökwe munkrä kä käinbti mden munta ngibiare kisere, ye rükadre gare metre munye, abkokäre Ngöböökwe käträ tikadre mun töite. Erere arato, juta deme Ngöböökwe abko rabadi bä nuäre amne ütiäte kri Ngöbökrä abko rabadre gare munye, abkokäre niarakwe käträ tikadre mun töite abko tita kärere munkrä Ngöböye.

19 Erere arato, Ngöbö di kri ñan krütare, ye mden abko tä ni tödekaka Jesubti die mikakrä, ye rabadre gare munye, abkokäre Ngöböökwe käträ tikadre mun töite abko tita ribere ie. Ngöbö di kri tä mun kräke abko Ngöböökwe mikani tuadre,

20 kákwe Kristo mikaninta nire ja di kribti amne kä bäri ütiäte, känti Kristo mikani täkänintbe ja küde ruenkri kä käinbti kwe ja di kri yebti.

21 Ye abko, üai käme jökrä amne angele jökrä Ngöböökwe tä dänkiene, käta gobrane, käta ja di kri mike gare, yebti ta Ngöböökwe Kristo mikani bäri ütiäte. Erere arato, jäandrän jire jökrä tä kä ne ngwane amne jäandrän jire jökrä jatadi kä mrä angwane, yebti ta Ngöböökwe Kristo mikani bäri ütiäte.

22 Mdakäre abko, Ngöböökwe jäandrän jökrä mikani Kristo ngoto täni amne, nitre gätäkä Kristo käbti, ye kräke Ngöböökwe Kristo ara jire mikani dänkiene ji dokwäte niaratre dokwä kwrere,

23 ñobtä ñan angwane nitre gätäkä Kristo käbti ye abko Kristo ngrabare kwrere amne Kristo ara btä Ngöbö tä nüne täte jökrä amne Ngöbö tä täte jäandrän jökrä bti ta.

2

Ngöbökwe ni mikani nire Kristo ben gware

¹ Mdakäre abko, käne mun ñakare israelitare ngämi tödeke Jesubti, känenkri mun nämane kukwe nuene kämekäme Ngöbö rüere amne mun nämane ja mike ngite Ngöbö rüere. Ye mden kisete, mun nämane ni ngwákäre kwrere Ngöbö ngwärekri.

² Mun nämane nüne kore angwane, ni töi kämekäme tä nüne ño kä nebtä Ngöbö rüere, ye kwrere jire mun nämane nüne. Amne Satana tä gobrane kä drünente, ye abko tö namani nebe mun tuai dre dre nuein abko erere mun nämane ja mike ngite. Erere arato, nitre Ngöbö Kukwei kitaka temen, ye ngätäite Satana ara tä sribire Ngöbö rüere abti kä nüke mtare. Satana ye mden nämane mun töi mike nüne ño abko erere mun nämane nüne kena.

³ Ye kwrere arato, nun israelita ngämi tödeke Jesubti, känenkri nun jökrä nämane nüne mun kwrere siba angwane, kukwe kämekäme mdei nämane nebe nunye abko jiebti nun nämane nakwen. Amne nun ngrabare, ie kukwe kämekäme mdei nämane nebe angwane, nun nämane nuene. Erere arato, nun töi nämane ngitiekä kämekäme abko jiebti nun nämane nakwen. Nun nämane nüne kore, ye dokwäre abko Ngöbökwe nun mikadre ja tare nike kri krübäte ni mda mda kwrere, ye abko rabadre dbe, ñobtä ñan angwane nun nämane ja mike ngite, dokwäre Ngöbökwe nun mikadre ja ngie nuen kore.

⁴⁻⁵ Akwa Ngöbö abko bari moto kuin käkwe ni tarebare kri krübäte abko krörö: Ni nämane ja mike ngite Ngöbö rüere, abtä ni nämane ni

ngwäkäre kwrere, kä nämane mente Ngöböye, ye ngwane Ngöböökwe ni mikani nire Kristo ben gware. Ngöbö moto kuin, ye mden köböire abko mun ñakare israelitare namani dianintari.

⁶ Amne Kristo ben gware Ngöböökwe ni mikanina nire amne, kä bäri ütiäte kri kä käinbtí känti Ngöböökwe Kristo mikani dänkiene, ye känti ni mikanina täkänintbe Kristo Jesu ben gware.

⁷ Ngöböökwe kukwe nuenbare jökrä kore, ye abko kä mrä näire Kristo jatadita angwane, Kristo Jesu köböire Ngöböökwe ja moto mikani bäri kuin nikrä, ye niara rabadre bä mike kärekäre,

⁸ ñobtä ñan angwane Ngöböökwe ja moto mikani kuin munkrä käkwe mun dianintari, munkwe tödekani Jesubti angwane. Ye abko ñan jäandrän kuin nuenbare munkwe abko ütiä nükani kore munye, akwa Ngöbö ara jire käkwe mun dianintari ngwarbe ja moto kuinbtí.

⁹ Mdakäre abko, ñan munkwe sribi kuin nuenbare au jakrä abko ütiäre mun namani dianintari, ye abko ni ñakare jire iti rabadre bike kri, abkokäre Ngöböökwe kukwe mikanintbe kore,

¹⁰ ñobtä ñan angwane Kristo Jesu köböire Ngöbö ara jire käkwe ni dätebare kuin bä nuäre. Amne nikwe sribi kuin nuendre kärekäre ni mda mda die mikakäre abko Ngöböökwe ükaninte kira, ye kwrere nikwe nuendre, abkokäre Ngöböökwe ni dätebare kore Kristo köböire.

Nijökrä tödekaka Kristobti abko Ngöböökwe mikani ketetibe gware Kristobe

¹¹ Ne aisete, Kristo ngämi krüte krusobtä, känenkri mun ñakare israelitare abko nämane nüne ño, ye munkwe ngwianta töre jae. Käne nitre

israelita ñäräkrä mikani kwatabtä ni kä nebtäkwe abko nämane mun kä den “nitre ñäräkrä ñakare kwatabtä,” nämane niere munbtä, mun mikakäre ngwarbe jae.

12 Kä ye ngwane abko Kristo gare ñakare munye amne mun nämane nüne jenena juta israelita bäre mento. Erere arato, Ngöböökwe kukwe ükaninte nitre israelitabe angwane, jändräñ köböi mikani kwe ietre, ye abko nämane ñakare munkrä amne, ni mda ni diantarikä abko nämane ñakare jire tödekkärä munkwe. Erere arato, Ngöbö era metre ye abko gare ñakare munye.

13 Mun nämane nüne mente Ngöböye, akwa Kristo Jesu krütani krusobtä, därie nimianinte, ye köböire abko mun nena krötö Ngöbö ken ketetibe gware Kristobe.

14 Kristo abko ni mikaka ja mäketa jabe kwärikwäri. Ni israelita amne ni ñakare israelitare mikani juta kwatibe kwe. Erere arato, nitre israelita amne nitre ñakare israelita mätä nämane kri jabtä kwärikväri, ye abko ki nämane ni jiete kwärikväri kwrere. Kristo krütani angwane, mätä kri ye abko kitani jökrä temen kwe.

15 Erere arato, Kristo krütani krusobtä angwane, ja ngrabare ye te niarakwe Kukwe Biani Ngöböökwe Moiséye ye mikani ütiäte ñakare mda ja mikakrä metre Ngöbö ngwärekri. Nitre israelita amne nitre ñakare israelitare nämane ja rüere kwärikväri, akwa Kristo krütani krusobtä niaratre mikakäre ketetibe gware ni itibe btin kwrere. Ye köböire abko juta ketebu ja rüere kwärikväri abko mikani nüne jáme jabe kwärikväri kwe.

16 Erere arato, Kristo krütani krusobtä, köböire juta ketebu mikani ketetibe gware ni itibe btin

kwrere ye mikakäreta gwaire Ngöböbe amne, nitre israelita amne nitre ñakare israelitare nämane rüre Ngöbö rüere, akwa Kristo kákwe mikani ja mäketa Ngöböbe.

¹⁷ Kukwe kuin ni mikakrä nüne jäme jabe kwärirkwäri abko Kristo jatani ngwena ni jökrä kräke, aiseete mun ñakare israelitare nämane nüne mente Ngöböye amne nitre israelita nämane nüne ja ken Ngöböbe, ye kräke Kristo jatani kukwe kuin ngwena kore.

¹⁸ Ne aiseete Kristo köböire ni ñakare israelitare amne ni israelita abko raba niken jäme nebe ni Rün ngwärekri Ngöbö Üai itibe köböire.

¹⁹ Ye mden kisete, mun ñakare israelitare abko ñakare chui menteni kwrere Ngöbö ngwärekri mtare. Akwa nitre israelita abko juta deme Ngöbökwe, ye ben gwaire mun nena ütiäte amne nitre israelita abko Ngöbö ngäbriänkätre kwrere, ben mun nena ja mräkäre.

²⁰ Mdakäre abko, mtare mun abko ju kwrere amne, kukwe diribare nitre Jesu kukwei ng-wiankakwe amne nitre Ngöbö kukwei niekäkwe, ye abko jä mikata ju ketabtäkrä dite krö. Kukwe diribare kwetre yebtä abko munta ja ketebtä dite amne, Jesukristo abko jä bäri ütiäte kri ju mikakrä jä mda mda ye ngwä, yebtä munta ja ketebtä dite arato.

²¹ Ye abko, ju mikata niken abko ketakata niken kiakia ja täritäri abti tä niken nebe bare, ye kwrere munta niren gwaire jökrä Kristo köböire abti ju deme Ngöbökwe tä mikani ketetibe gwaire ni Dänkienbe, ye kwrere mun rabadi.

²² Erere arato, Kristo köböire munta nekete jökrä

jakri, ye köböire abko mun näin nebe ju Ngöbökwe kwrere abko te Ngöböta nüne ja Üai köböire.

3

Pablo juani sribire nitre ñakare israelitare ngätäite

¹ Ti Pablo tä sribire mun ñakare israelitare kräke. Kristo Jesu mikabtä gare mun ngätäite, dokwäre tita ngite kä teri nete.

² Ye abko, Ngöbökwe ja moto mikani kuin munkrä abko ti mikani niekä kwe munye, ye nena gare kuin munye ruen tie.

³ Ye abko tikwe tärä tikaba chi käne munye, yebtä abko kukwe nämene kaibe tiebe Ngöbökwe abko Ngöbökwe mikani gare tie abko tikwe tikaba munye.

⁴ Munkwe ñäkädre tärä yebtä angwane, kukwe nämene kaibe tiebe Ngöbökwe Kristobtä ye abko nena gare metre jökrä tie abko rükadi gare munye.

⁵ Kukwe ngibiabare kaibe tiebe Ngöbökwe ye abko mikani gare ñakare kwe nitre kirakiraye mekera, akwa mtare nitre deme deme Jesu kukwei ngwianka amne nitre Ngöbö kukwei niekä abko ie Ngöböta mike gare ja Üai köböire.

⁶ Angwane kukwe nämene kaibe tiebe Ngöbökwe abko krörö: Ngöbö kukwei kuin Kristobtä, köböire Ngöböta nitre ñakare israelitare kärere jakrä, amne jäandrän Ngöbökwe nämene nitre israelitakrä abko nitre ñakare israelitare rabadre bkäne siba nitre israelitabe Kristo Jesu köböire. Erere arato, nitre ñakare israelitare abko rabadre ni itibe kwrere nitre israelitabe, amne jäandrän köböi mikani Ngöbökwe nitre israelitaye, ye abko nitre

ñakare israelitare rabadre bkäne siba arato, ne abko nämane kaibe tiebe Ngöböökwe, akwa mtare nena gare nie.

7 Ngöböökwe ja moto mikani kuin tikrä amne ti ngwiani ruen bobre kwe jae, käkwe ti mikani sribire kukwe kuin nebtä. Erere arato, Ngöbö ara käkwe ja di kri biani ngwarbe tie sribi nuenkäre.

8 Ni bäri ütiäte ñakare nitre jen Ngöböökwe ngätäite, ye ngwä ti abko bäri chi amne bäri ütiäte ñakare, akwa kukwe kuin ütiäte kri ñan tanre Kristobtä, ye abko ti rikadre ngwena nitre ñakare israelitareye, abkokäre Ngöböökwe sribi biani tie.

9 Mdakäre abko, Ngöbö jändrän jökrä dätekä abko kwe kukwe nämane kaibe tiebe kira, ye abko tikwe mikadre gare ni jökräye, abkokäre sribi ye biani kwe tie.

10 Amne nitre gätäkä Kristo kähti, ye köböire Ngöbö abko töbtä kri jändrän bätäkä ngwarbeitä abko rabadi gare üai kämeye amne angeletre Ngöböökwe tä gobrane yeye, ye mdenkäre Ngöböökwe sribi ne biani tie.

11 Ye abko, Ngöböökwe kukwe mikanintbe kira, ye erere mikani nebe bare kwe ni Dänkien Kristo Jesu köböire amne,

12 mtare nita ketetibe gware Kristo Jesube amne nita tödeke kwatibe Kristo Jesubti, ye mden kisete mtare kä jürä ñakare jire chi nibtä krötö Ngöbö ken Kristo köböire.

13 Ye mden kisete abko tita ja tare nike munkrä, akwa kukwe yebtä mun ñan raba ulire amne mun ñan di krüta abko ti tö ribei munye, ñobtä ñan angwane ja rabadre ruen bäri ütiäte munye, abkokäre tita ja tare nike kore munkrä.

Pablotaja di ribere Ngöböye

14 Ne mden kisete abko titä nebe ngukudokwäbti temen ni Rün Ngöbö ngwärekri.

15 Ngöbö ni Rün nikwe käkwe mräkä kwekwe tä kä käinbti amne kä temenbtä dätebare.

16 Titä kukwe ribere krörö ni Rünye munkrä: Ni Rün jäandrän kuinkuin bää nuäre bkäne kabre krübäte, jäandrän yebti abko mun moto amne mun töi mikadre nünenkä dite kwe ja Üai köböire,

17 munkwe tödekadre kwatibe Kristobti, köböire niara rabadre nüne munbtä. Erere arato, Ngöböta mun tarere ño, ye kwrere mun rabadre ni mda mda tarere, yebti mun rabadre nüne abko titä ribere ni Rün Ngöböye munkrä.

18 Ye köböire abko Kristota ni tarere kri krübäte abko ni ñan raba ñäketbe jire chi ye abko rabadre gare täte jökrä munye, nitre deme deme tödekaka Kristobti ye ben gwaire abko titä ribere kore ni Rün Ngöböye munkrä.

19 Erere arato, ni töi mräme, aise te Kristota ni tarere kri abko ñan raba nüke gare täte nie, akwa Kristo käta ni tarere bäri kri krübäte abko rükadre gare munye, ye köböire abko Ngöbö rabadre nüne täte munbtä abko titä ribere ni Rünye munkrä.

20 Amne mtare, Ngöbö aibe raba käkitaninkä, ñobtä ñan angwane nita jäandrän kärere Ngöböye amne, jäandrän btä ni töita ñakare, yebti ta abko Ngöböta jäandrän bien bäri kri krübäte nie, aise te Ngöbö di kri tä nibtä, yebtä ari kuin niere Ngöböye.

21 Nitre gätäkä Jesu käbti abko ngätäite Ngöbö raba mikani ütiäte amne Kristo Jesu köböire Ngöbö raba käkitaninkä kärekäre. Abko kore se. Amen.

4*Nikwe nünandre btin ni itibe kwrere*

¹ Tita ngite kä teri nete ti Dänkien dokwäre, ye mdenbtä abko ti tö ribei krörö munye: Ngöböökwe mun käräbare jakrä ye abko bäri ütiäte, aise te ni käräta Ngöböökwe käkwe nünandre ño Ngöbö mikakäre bäri ütiäte, ye kwrere munkwe nüna abko krörö:

² Munkwe ñan bika kri, akwa munkwe bika tindrä era metre ni mda mdabtä amne munkwe nüna jäme jabe kwärikwäri. Erere arato, kukwe ño ño amne ni ño ño erere btä munkwe ja ngibia bätärekä kwärikväri amne, mun itire itire abko töi ñiakare ja kwrere, akwa munkwe ja ka ngäbti kwärikväri amne munkwe ja tare kwärikväri.

³ Mdakäre abko, Ngöbö Üai Deme köböire munta ja mäke ni itibe kwrere, ye kwrere munkwe nünandre janknu, abkokäre munkwe nüna jäme jabe kwärikväri.

⁴ Nitre gätäkä Kristo käbti abko Kristo ngrabare, ye abko itibe amne Ngöbö Üai abko itibe amne Ngöböökwe ni käräbare jäandrän jökrä kuin niarakwe tä mikani nikrä ye ngibiakäre kisere.

⁵ Amne ni Dänkien abko itibe abko Jesukristo ara amne, kukwe kuin niarabtä aibe era metre tödekkäkä amne, ni ngökadre ñöte diribare Jesukwe aibe metre amne,

⁶ Ngöbö abko itibe amne niara abko ni jökrä tödekkäkä Jesubti Rün. Ngöbö abko bäri kri ni jökrä bti ta amne, ni jökrä tödekkäkä Jesubti, ye köböire tä sribire amne tä nüne btätre arato.

7 Akwa ni itire itire, ie Kristo tö namani ja di biain ño ño, ye erere ja di biani kwe ja moto kuinbti, akwa nin ütiä käräbare kwe nie.

8 Ye mden kisete Ngöbö Kukwei käta niere krörö: Niara nikaninta kä käinbti angwane, ni kani ngite ngite kwe abko erere nikani ngwena jökrä kä käinbti jabe, käkwe ja di biani ni kä nebtäye. *Salmos 68.18*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

9 ¿Ye ñobtä abko nikaninta kä käinbti nieta? Niara abko nükani nüne käne kä temen nebtä, abti nikaninta kä käinbti, aisetet nieta kore.

10 Erere arato, niara nükani kä nebtä, arabe nikaninta kä bäri ütiäte kä käinbti yete, kä ketareketare kä käinbti amne kä temen nebtä rabadre gare ie gobrankäre bti, abkokäre nikaninta kä käinbti.

11 Niara arabe käkwe sribi biani ni ruäreye sribikäre nitre gätäkä Jesu käbti ngätäite abko krörö: ni ruäre mikani Jesu kukwei ngwianka kwe amne, ni mda abko mikani Ngöbö kukwei niekä kwe amne ni ruäre abko mikani Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mikaka gare kwe amne, ni ruäre abko mikani ni tödekaka Jesubti ngibiaka amne dirikä kwe arato.

12 Ni biani kore kwe juta deme Ngöbökwe mikakäre juto biare sribi bätäkä ngwarbe nuene Ngöbökrä, Kristo ngrabare rabadre niren nebe täte jökrä abkokäre.

13 Ye köböire abko ni rabadre tödeke gwaire jökrä Kristobti amne Ngöbö Odei kwe abko rabadre gare kuin nie angwane, Kristo nena ünän täte jökrä, ye kwrere ni rabadre nebe ünän täte jökrä, abkokäre sribi biani kore Kristokwe ni ruäre ye.

14 Ni jökrä tödekaka Kristobti rabadre nebe ünän täte kore, ye ngwane abko ni ñan töi rabadre ngäbäkre kiakia kwrere mda. Ni ngäbäkre kiakia kwrere abko ie kukwe mda mda dirita niken angwane, töita nikwite jötrö kukwe mda mda ye jiebti, abti mrä nitre ni ngökaka käta kukwe dirire blo abko ie tätre ja ngökamna. Amne bäsí ru mrenbti juankata nebe mürekwe nekwäre sekwäre, ye kwrere jire tä nakenkä nitre ngäbäkre kiakia kwrere yebtä. Ye kwrere nikwe ñan nünandre mda.

15 Akwa kukwe era metre ye abko nikwe niedre ni mda mdaye, niaratre tarere kwärä angwane, Kristo ni dokwä, kwrere jire ni rikadre niren gware jökrä abti mrä ni rabadi ünän täte jökrä.

16 Ye abko, ni ngrabare tä niren kuin amne ni kiakia ngrabare tä neketaninkä kuin jökrä jabtä, ye kwrere jire nita niren kuin gware jökrä Kristo köböire. Ye mden kisete, nita kuin jökrä ngrabare gware Kristobtä, ye ngwane ni itire itire käkwe sribi jen kwe nuendre niara mräkä mda mda die mikakäre angwane, ni rikai niren kuin gware jökrä jabtä, käta niken ja tarere kwärikwäri.

Nikwe nünandre metre Ngöbö ngwärekri

17 Ye mden kisete, ti bike kukwe niere munye abko munkwe mika täte abko ti tö nibi niei munye ni Dänkien kähti abko krörö: Nitre ñakare israelitare tödekaka ñakare Jesubti töita ngwarbe kwäräkwärä abko erere tätre nüne, ye kwrere munkwe ñan nüna jire chi mda.

18 Erere arato, nitre ñakare israelitare töita kä ikote kukwe käme kisete amne Ngöbö ni mikaka nüne kärekäre, ie niaratre tä nüne mente, ñobtä ñan

angwane Ngöbö gare ñakare jire chi ietre, ñobtä ñan angwane niaratre kákwe ja töi mikani ribi Ngöbökrä.

¹⁹ Ye abko, kukwe mden mden käme amne kukwe mden mden kuin gare ñakare ietre, aisete kukwe kämekäme bätäkä ngwarbe meribe amne brarebe, jiebti tätre nakwen amne, tätre ja gaire ñakare, käta kukwe kämekäme nuene jökrä, akwa kukwe käme ye mdei tä neme bäri janknu ietre.

²⁰ Akwa Kristo nükani gare munye angwane, munkwe ja töitikani ñakare nünakäre kore.

²¹ Kukwe kuin Jesubtä abko kukwe era metre amne kukwe kuin ye munkwe kukwei nuani angwane, niara tö mun tuai nüne ño, yebtä munkwe ja töitikani ruen tie.

²² Ye mden kisete, mun nämane nüne ño ño käne, ye abko munkwe kitadre jökrä temen amne dän käme tikateta jabtä, bti kitakata, ye kwrere kukwe nuen nämane käne munkwe, ye munkwe kitaka jökrä, ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme nämane mun ngökö abko kákwe mun mikani nüne käme abko diribare munye.

²³ Amne mun töi nämane ño ño käne, ye abko Ngöbö Üai köböire mun töi rabadre kwitani ni btin kwrere abko diribare munye.

²⁴ Amne nita dän btin kite jabtä, ye kwrere mun rabadre ni btin kwrere. Ngöbö abko kukwe nuenkä metre amne niara abko deme, ye kwrere Ngöböta mun kwite btin abko diribare munye.

²⁵ Ne aisete mun nämane ni ngökö ye kákwe ñan ni ngöka mda, amne munkwe kukwe era erere nie jae kwärirkwäri mun mräkäbe, ñobtä ñan angwane mun abko tä ni itibe kwrere Jesubtä aisete.

26 Erere arato, mun moto raba romon, akwa munkwe ñan ja mika ngite amne mun moto romon, ye ben ngöi mun ñan rika kibien

27 amne, munkwe ñan kä bian diabluye kore.

28 Mdakäre abko, mun mden mden nämane gore ye käkwe ñan go mda amne ni mda mda käta jäandrän mdei nike ye abko mun rabadre die mike, abkokäre munkwe sribi era metre ja kise jenbti jakrä.

29 Erere arato, munkwe ñan blita kämekäme, akwa ni mda mda käkwe mun kukwei nuadre blite angwane, rabadre mate nuäre olote, käkwe die mikadre nüne bäri metre Jesukristo kräke, abkokäre kukwe kuinkuin aibebti blita munkwe.

30 Amne munkwe ñan Ngöbö Üai Deme moto mika ulire. Ngöbökwe ja Üai Deme mikani nüne munbtä ñäräkrä munbtä kwrere, mun abko jen Ngöbökwe mikakäre gare munye. Kä mrä angwane, Ngöbökwe mun dianditari jökrä täte, ye mikakäre gare metre munye, ja Üai biani kwe munye.

31 Mdakäre abko, jäandrän krörökrörö munkwe kitaka jökrä mento jabtä: Mun mätä ni mdabtä amne mun moto romon jakrä kwärikwäri, erere arato mun moto ngadaen jötrö amne monta ngrente krikri romone amne monta ñäke ngwarbe taretare ni mda mdaye amne monta ñäke kämekäme bätäkä ngwarbe ni mda mda rüere, ye munkwe kitaka jökrä mento jabtä.

32 Amne munkwe ja moto mika kuin jakrä kwärikväri amne ja raba ruentari tare kwärikväri munye amne, Ngöbökwe ni ngite dianinkä ño nibtä Kristo köböire, ye kwrere munkwe ja ngite dian

jabti ta kwärikwäri arato.

5

¹ Mun abko Ngöbö ngäbriänkä amne mun tare kri kwe, aise te munkwe ja töi mika nüne Ngöbö kwrere.

² Erere arato, Kristo käkwe ni tarebare kri, käkwe ja mikani müre ketadre krusobtä nikrä. Angwane jäandrän kukwata Ngöböye abko räta nebe kuin bâne bti, ye kwrere Kristo käkwe ja mikani müre ketadre nikrä abko namani kuin Ngöbökrä, aise te Kristo käkwe ni tarebare kore, ye kwrere munkwe ni mda mda tare arato.

³ Akwa ni deme Ngöbökwé käkwe nünandre ño, ye kwrere munkwe nüna abko krörö: ja mika gure bati bati bätäkä ngwarbe amne kukwe mda kämekäme meri amne brare ngätäite amne, jäandrän jenena ie ni töta nebe jakrä, ye ñan kwan-dre jire chi mun ngätäite.

⁴ Erere arato, kukwe kämekäme diän diän, ye munkwe ñan dian kodate amne, ni töi ñakare tä blite kukwe ngwarbebtä, ye kwrere munkwe ñan blita jire chi. Amne kukwe ngwarbe kämekäme ni mikakrä kötö, yebtä munkwe ñan blita jire chi arato, ñobtä ñan angwane ni tödekaka Kristobti abko käkwe ñan blitadre jire chi kore, akwa munkwe kuin nie jirekäbe Ngöböye jäandrän jökräbtä.

⁵ Ye ñobtä ñan angwane nire nire käta ja mike gure bati bati bätäkä ngwarbe amne tä kukwe mda mda nuene kämekäme bätäkä ngwarbe amne jäandrän jenena ie töta nebe jakrä, ye abko jäandrän ngwarbe mikata ngöböre kwe jae kwrere. Nitre ye

btä Kristo amne Ngöbö tä gobrane abko ngätäite nitre jändräñ kore nuenkä ñan rabadi nüne abko ti tö nibi niei metre munye.

⁶ Ne aisete ni mda mda jata kukwe ngwarbe dirire kore, ye ie munkwe ñan ja ngökamna, ñobtä ñan angwane nitre ñan tä Ngöbö Kukwei mike täte kore, käta kukwe nuene kämekäme, ye dokwäre Ngöbökwe mikadi ja ngie nuen kri krübäte.

⁷ Ye mden kisete, munkwe ñan kukwe käme nuen jire chi bentre,

⁸ ñobtä ñan angwane mun ngämi tödeke Jesubti, känenkri mun nämane nüne ngwarbe kä ikote, akwa mtare munta nekete ketetibe ni Dänkien Jesukristobe, aisete munta nüne Ngöböträ ngwente. Ye mden känti ni nünanka Ngöböträ ngwente käkwe nünandre, ye kwrere munkwe nüna kuin metre.

⁹ Ye ñobtä ñan angwane ni nünanka Ngöböträ ngwente, ye köböire abko nita kite nebe moto kuin ni mda mdakrä amne nita kite nüne metre amne, nita kukwe era erere niere arato.

¹⁰ Mdakäre abko jändräñ mden mden tuendbe ni Dänkienye, ye munkwe mika ñäräre kuin ja käne abko erere munkwe nüna.

¹¹ Amne nitre nünanka kä ikote abko tä kukwe mikete ngwarbe, yebtä munkwe ñan ja kita siba bentre, akwa kukwe nuenta kämekäme kwetre, ye munkwe mika gare ja ngwärekri jökrä Ngöböträ ngwente,

¹² ñobtä ñan angwane nitre Ngöbö Kukwei kitaka temen käta kukwe kämekäme nuene kaibe tiebe kä ikote, ye abko gaidre kri, aisete ñan blitadre jire chi kukwe yebtä.

¹³ Akwa kukwe jökrä mikata gare Ngöböträ

ngwente, ye ngwane kukwe ño era metre abko tä nebe gare metre jökrä nie,

¹⁴ ñobtä ñan angwane jäandrän jökrä mikata Ngöböträ ngwente, ye abko Ngöböträ tä mate btä abko käta trä mike arato. Ye mden kisete nieta krörö:

Ma tödekaka ñakare Kristobti abko tä ni kibien kwrere, aisetet nüketa ngwäte.

Erere arato, ni ngwäkäre kwrere mata, aisetet näinta krö amne, Kristo käkwe Ngöböträ tikadikä ma okwäte abko nieta kore.

¹⁵ Ye mdenbtä abko, mun tödekaka Kristobti tä nüne ño, yebtä munkwe töbika kuin ja käne, käkwe ja ngibia. Erere arato, munkwe ñan nüna ni diän diän töi ñakare kwrere, akwa munkwe nüna ni töbtä kwrere

¹⁶ amne, kä ne näire kukwe käme nuenta bäri, aisetet munkwe nüna kärekäre Ngöbökrä amne munkwe ñan kä gate jire chi ngwarbe.

¹⁷ Erere arato, Ngöbö tö mun tuai nüne ño, ye rükadre gare munye, ie ti tö, aisetet nitre töi ñakare, ye kwrere munkwe ñan nüna.

¹⁸ Mdakäre abko, munkwe ñan dö kwaka ña dröbakäre, ñobtä ñan angwane ni döre abko käta nebe jäme dokwäbti amne, tä nebe diän krübäte, aisetet munkwe ñan dröba. Akwa köbö kwatirekwatire munkwe Ngöbö Üai tuametre nüne täte jökrä jabtä.

¹⁹ Erere arato, munkwe blita jabe kwärikwäri salmobtä, amne ka ükaninte niedre Ngöböye, ye munkwe nie amne ka mda mda kuin niedre Ngöböye, ye munkwe nie, aisetet munkwe ka nie amne Ngöbö käkitaka ja töibti munkwe.

20 Käre munkwe kuin nie ni Rün Ngöböye jäandrän jökrätä ni Dänkien Jesukristo kähti.

Kukwe ni gure gure kräke

21 Mdakäre abko, munta Kristo mike ütiäte jae, aiseete munkwe ja mika ütiäte jae kwärikwäri.

22 Mdakäre abko, meri gure gure abko käta ni Dänkien mike ütiäte ño jae käta kukwei mike täte, ye kwrere arato ni brare kwe ye abko mika ütiäte kwe jae, kukwe mikakäre täte,

23 ñobtä ñan angwane nitre tödekaka Kristobti abko tä Kristo ngrabare kwrere amne Kristo abko tä ji dokwäte kräke, ye kwrere ni brare tä ji dokwäte meri kwe kräke. Kristo abko nitre tödekaka niarabti Diantarikä arato.

24 Nitre tödekaka Kristobti abko tä Kristo kukwei mike ütiäte jae amne tä mike täte, ye kwrere arato meri gure kákwe brare kwe kukwei mikadre ütiäte jae mikakäre täte arato.

25 Amne Kristo kákwe nitre tödekaka bti tarebare, kákwe ja biani müre ketadre kräke, ye kwrere jire mun brare gure gure kákwe meri munkwe tare.

26 Kristo kákwe ja biani müre ketadre kore ni mikakäre merebe amne deme, ye abko mun namani ngökani ñöte Kristo käbti munkwe bää mikani jabtä amne munkwe tödekani niarabti munkwe niebare abko munkwe bää mikani jabtä arato.

27 Erere arato, Kristo kákwe ja biani müre ketadre kore, ye köböire abko nitre tödekaka bti abko bää rabadre bäri nuäre amne jäandrän kämekäme tiebe ñan rabadre jire btä. Erere arato, ñan rabadre ni kwata näkwain näkwain kwrere kukwe kämekäme kisete amne, jäandrän mda mda kämekäme ñan rabadre jire nitre ye ngätäite, akwa

Kristo tö namani tuai deme amne era metre ja ngwärekri, abkokäre ja biani müre ketadre kwe kräke.

28 Kristo käkwe ni tarebare kore, ye kwrere arato ni brare brare käkwe meri kwe taredre. Amne niara tä ja ngrabare tarere au, ye kwrere meri kwe taredre kwe, ñobtä ñan angwane nire nire käta meri kwe tarere, ni ye abko tä ja tarere au.

29 Ye abko ni ñakare jire iti käta bätä ngwen ja ngrabare btä au, akwa nita ngibiare kuin amne nita mröre ja ngrabare kräke. Ye kwrere arato, Kristo tä nuene nitre tödekaka niarabti kräke,

30 ñobtä ñan angwane nitre jökrä tödekaka Kristobti abko Kristo ngrabare kwe amne ni itire itire abko Kristo kiakia ngrabare.

31 Ne aise, Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Ni brare käkwe ja mikadre gure angwane, rikadre nüne jenena rünbtä amne meyebtä mento merire kwebe.

Angwane ni nibu ye abko rabadi ni itibe kwrere,

Génesis 2.24

abko nieta kore.

32 Yebtä abko kukwe nehti jändräñ ütiäte kri gare ñakare nie abko tä ükani tiebe Ngöböökwe abko tä nüke gare nie, akwa Kristo amne nitre tödekaka niarabti abko btä kukweta tiebe kore Ngöböökwe abko titä niere.

33 Amne mun brare brare abko ie ti bike niereta bobukäre krörö: Mun itire itire käta ja tarere au, ye kwrere jire munkwe meri munkwe tare amne, mun merire merire abko käkwe ni brare munkwe mika ütiäte jae abko titä niereta kore munye.

6*Kukwe ngäbäkre kräke amne rün btä meye kwe kräke*

¹ Mdakäre abko, mun ngäbäkrere, mun ye abko ni Dänkienkwe, aise te munkwe mun rün btä mun meye kukwei mika täte, ñobtä ñan angwane ye abko kuin ni Dänkien okwäbti.

²⁻³ Ngöbökwe ja kukwei ne biani Moiséye nüendre ngäbäkreye, ben gware jändräñ bari ütiäte köböi mikani käne kwe abko krörö:

Munkwe nünandre jäme amne munkwe nünandre
raire kä temen nebtä, abkokäre munkwe
mun rün btä mun meye mika ütiäte jae,

Deuteronomio 5.16

abko nieta kore Ngöbö Kukweibtä.

⁴ Amne mun ngäbäkre rünre rünre abko käkwe ñan ngäbäkre munkwe moto mika romon kukwe bätäkä ngwarbe btä, akwa munkwe ngäbäkre munkwe töi tikadre amne munkwe ji kuin Ngöbökwe mikadre gare ño ietre abko ie ni Dänkien tö, ye kwrere munkwe nuen.

Kukwe ni klabore kräke amne bkänkä kwe kräke

⁵ Mdakäre abko, mun klabore käkwe mun bkänkä kukwei mika täte ja töi kuinbti. Eerer arato, munta sribire Kristo ara jire kräke raba ruen munye, käkwe mun bkänkä mika ütiäte jae amne munkwe jürä ngwian era metre, munkwe Kristo mikadre täte ye kwrere.

⁶ Ye abko, ñan mun bkänkä okwäbti aibe munkwe sribi nuen kuin ja bä mikakäre kuin, akwa sribikä Kristokrä ye kwrere munkwe sribi amne Ngöbö tö dreye, ye erere munkwe nuen jökrä ja töi metrebtí.

7 Ye abko, munkwe sribi ja di ngöi jökrä mun bkänkä kräke, ye abko ñan munta sribire ni kä nebtä kräke, akwa munta sribire ni Dänkien ara jire kräke munkwe nütü, kákwe sribi kore,

8 ñobtä ñan angwane ni klabore ya o klabore ñakare ya, akwa ni itire itire kákwe dre dre nuenbare kuin, ye abko ni Dänkien kákwe ütiä biandi nie, ye abko raba gare metre munye.

9 Mdakäre abko, ni klabore käta sribire ja töi kuinbti bkänkä kräke, ye kwrere jire mun mden mden käta ni klabore bkäne ye kákwe sribi ükadrete ja töi kuinbti kräke. Amne munkwe ñan rätäkä mikakäre ene, ñobtä ñan angwane mun amne niaratré abko tä sribire ni Dänkien itibe kräke. Ni Dänkien ye abko tä kä käinbti amne niara abko kräke ni ütiäte ja kwrere jökrä.

Jändrän rükrä Satana rüere

10 Mtare mentokwäre abko ni Dänkien di kri, yebti munkwe nüna dite köbö kwatirekwatire abko krörö:

11 Jändrän jökrä bianta Ngöbökwe ja ngibiakrä ni rüe ngäniene, ye kite jabtä munkwe. Diablu ni ngökaka kákwe kukwe mikaditbe mun rüere, ye ngwane mun rabadre nünenkä dite jabtä diablu rüere, abkokäre kite jabtä munkwe,

12 ñobtä ñan angwane ñan nita rüre ni kä nebtä rüere, akwa üai kämekämë tä dikekä kabre käinta sete abko di kri amne tä kä käme iko kä jökräbti kä nebtä dänkiene amne gobrane ni ngätäite nete abko rüere nita rüre.

13 Ne aisetet jändrän jökrä bianta Ngöbökwe ja ngibiakrä ni rüe ngäniene, ye den kisete munkwe amne köbö te kukwe taretare jatadi mun nuente

ja käne, ye näire mun rabadre nünenkä dite jabtä mun rüebe, abkokäre munkwe ja mika juto biare rükäre kore. Yebti munkwe nünanka dite jabtä.

14 Ye aisetet, nitre rükä käta koria mäkete dime ja mrökarabtä ja mikakäre biare rükäre, ye kwrere munkwe kukwe era metre Ngöböökwe mäkäte jabtä rükäre Satana rüere. Erere arato, nitre rükä tä jändrän ribi mike ja mäträbtä ja ngibiakrä, ye kwrere munkwe nünandre era metre Ngöbökrä ye abko käkwe mun ngibiadre mun rüe Satana ngäniene.

15 Mdakäre abko, nitre rükä tä sandalia neketete kuin temen kite ja ngotobtä rükäre, ye kwrere munkwe ja ngoto mika juto biare niken Ngöbö kukwei kuin Kristobtä ye niere ni mda mdaye. Ngöbö kukwei kuin Kristobtä, ye tä ni mike ja mäketa jäme Ngöböbe.

16 Akwa jändrän jökrä ja ngibiakrä yebti ta abko tödeka kwatibe Ngöböbti, ye abko munkwe dian kisete nitre rükä tä jändrän ribi ngwen kisete ja ngibiakrä, ye kwrere munkwe nuendre kore. Ye köböire abko üai kämekäme käkwe kukwe kämekäme kitadi buko jutra ngitiekä kwrere mun rüere angwane, munkwe kukwe käme ganaindi kwäräbe.

17 Amne munta dianintari, ye abko jändrän ribi mikata ja dokwäbti ja dokwä ngibiakrä rüe ngäniene ye kwrere. Amne Ngöbö Kukwei abko tä ngitra kwrere Ngöbö Üaikwe. Ngöbö Kukwei yebti munkwe rü, nitre rükä tä rüre ngitrabti ye kwrere. Jändrän jökrä rükäre ye munkwe dian kisete rükä jae diablu amne üai käme kwe ye rüere.

18 Erere arato, munkwe blita kärekäre Ngöböbe

amne, Ngöbö Üai köböire munkwe ja di ribe Ngöböye amne munkwe jäandrän kärä kärekäre ie arato. Erere arato, munkwe mokre käre jabti, akwa mun ñan rante blitare Ngöböbe, kákwe blita käre ben nitre deme deme kwe ye kräke.

19 Mdakäre abko, Ngöbö kukwei kuin Jesubtä nämane tiebe ye abko tikwe niedre ño ño abko Ngöböökwe mikadre gare tie amne, kä jürä rabadre ñakare tibtä blitare, abkokäre munkwe blita Ngöböbe tikrä.

20 Ngöbö kukwei kuin abko tikwe mikadre gare, abkokäre Ngöböökwe ti juani blitaka jakrä. Ngöbö kukwei ye mden dokwäre tita ngite kä teri nete mtare, akwa kä jürä ñan rabadre jire chi tibtä blite Ngöbö kukweibtä, abkokäre munkwe blita tikrä Ngöböbe.

Kukwe mrä

21 Mräkäre abko, Tíquico ni mräkä tare kri nikwe amne sribikä era metre ni Dänkienkwe abko tita juen nebe mun känti yete. Tita ño nete amne tita dre dre nuene ye abko niarakwe niedi jökrä munye.

22 Erere arato, nunta ño nete ye niedre kwe munye abko kákwe kä mikadre juto munbtä, abkokäre tita juen nebe yete.

23 Ngöbö ni Rün nikwe amne Jesukristo ni Dänkien kákwe ja mräkätre yete mika nüne jäme amne, munkwe ja taredre kwärikwäri tödekare kwärä kwatibe Ngöböbti abko ie ti tö.

24 Amne nire nire käta ni Dänkien Jesukristo tarere era metre kärekäre, ye abko kräke Ngöbö raba ja moto mike kuin arato. Abko kore se. Ne ngörä.

Kukwe kuin ngöökwe

New Testament in Ngäbere (PM:gym:Ngäbere)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngäbere

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ngäbere [gym], Panama

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngäbere

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
dc5ef235-14f7-5b3f-997a-59dae7b091fe